-1- -2-

עד שימשכנה או עד שישכור את מקומה: לא קשיא כאן ברשות הרבים כאן בסימטא. במאי אוקימתא להא בתרייתא, ברשות הרבים, אימא סיפא וחכמים אומרים לא קנה עד שימשכנה, ואי ברשות הרבים ממאן אוגיר, ותו משיכה ברשות הרבים מי קניא והא א) אביי ורבא דאמרי תרווייהו מסירה קונה ברשות הרבים ובחצר שאינה של שניהם, משיכה קונה בסימטא ובחצר שהיא של שניהם ב), והגבהה קונה בכל מקום? מאי עד שימשכנה נמי דקאמר ומאי עד שישכור את מקומה דקאמר הכי קאמר עד שימשכנה מרה"ר לסימטא, ואם רשות בעלים היא לא קנה עד שישכור את מקומה. לימא אביי ורבא דאמרי כרבי? אמר רב אשי (א) אי דאמר ליה לך חזק וקני הכי נמי, הכא במאי עסקינן דאמר ליה לך משוך וקני מר סבר ג) קפידא ומר סבר מראה מקום הוא לו. אמר רב פפא ד) האי מאן דמזבין ליה שטרא לחבריה צריך למכתב ליה קני (ב) הוא וכל שעבודא דביה. אמר רב אשי אמריתה לשמעתא קמיה דרב כהנא ואמרית ליה טעמא דכתב ליה הכי הא לא כתב ליה הכי לא קני, ה) וכי לצור על פי צלוחיתו הוא צריך? אמר לי אין, לצור ולצור;

אמר

עד שימשכנה. לרשות המיוחד לו: **עד שישכור.** לרשותו של אדם קונה לו כדנפקא לן מואם המצא תמצא בידו הגנבה: **לא קשיא.** הא דאמר רבי ספינה במסירה היינו ברשות הרבים כגון רקק מים שברשות הרבים דאי אפשר במשיכה דאין משיכה אלא כשמושך לרשותו כגון בחצר של שניהן או בסימטא כדלקמן וכיון דאי אפשר במשיכה קנה ליה במסירה והאי דקאמר ת"ק דר' נתן דהיינו רבי ספינה במשיכה היינו בסימטא כגון מבואות קטנים הפתוחין לרשות הרבים ויש בהן מים וספינה עומדת שם דכיון דאינו רשות הרבים ממש אלא דזימנין דדחקי בני רשות הרבים ועיילי להתם ויש רשות לאדם לשבת שם הרי הוא ברשות כל מי שעומד שם לקנות במשיכה כאילו הוא רשותו וכיון דאפשר במשיכה לאו אורחא דסימטא במסירה ולא מקניא במסירה ומשום הכי קאמר ספינה במשיכה ואותיות במסירה דמשמע אבל בספינה לא מקניא במסירה דהאי כי אורחיה והאי כי אורחיה רה"ר = במסירה וסימטא = במשיכה כן נראה בעיני: הכי גרסינן בפר"ח אימא סיפא וחכמים אומרים לא קנה כו' ואי ברה"ר ממאן אוגיר ותו משיכה ברשות הרבים מי קניא והא אביי ורבא וכו': **מאי עד שימשכנה.** דקתני מרה"ר לסימטא ומאי (ג) שישכור את מקומה הכי קאמר אי ברשות בעלים היא לא קנה עד שישכור כו' וכן עיקר דהני פירכי קפריך ברישא ולבסוף מתרץ להו תרווייהו והכי קפריך אי ברשות הרבים מיירי הך ברייתא היכי קאמרי רבנן עד שישכור את מקומה מי יוכל להשכירה ותו דקאמרי רבנן עד שימשכנה, משיכה ברה"ר מי קניא, בתמיה: **דאמרי תרווייהו כו'.** סברות ניהו: **מסירה.** כגון בספינה ובבהמה גסה: **קונה ברה"ר.** דהא לא אפשר במשיכה: **משיכה.** בין בספינה בין בבהמה גסה וכ"ש בבהמה דקה קונה בסימטא שהוא מקום מיוחד לעומדים שם באותה שעה ובחצר של שניהן דמי וכיון דאפשר במשיכה לא מהניא ביה מסירה כלום דעיקר מסירה אורחה ברשות הרבים משיכה אורחה ברשות שיש לו חלק בו: **אבל הגבהה קונה בכל מקום.** אפילו ברשות המיוחד למוכר לבדו: **ומשני מאי עד שימשכנה כו'.** לא ברשות הרבים מיירי אלא שימשכנה מרשות הרבים לסימטא דקניא ביה משיכה ומאי עד שישכור כו' לאו ברשות הרבים קאי אלא הכי קאמר והיכא דברשות מוכר היא לית ליה תקנה לא במסירה ולא במשיכה עד שישכור את מקומה: **לימא אביי ורבא דאמרי כרבי.** דאמר ספינה נקנית במסירה ברשות הרבים ולא כרבנן דאילו רבנן לית להו מסירה קונה ברשות הרבים דמשום הכי אמרי לא קנה עד שימשכנה מרשות הרבים לסימטא והיכי שבקי רבנן ואמרי כרבי: **כל היכא דאמר ליה בעל הספינה ללוקח "לך חזק וקני".** והוא לקחה ואחז בה דהיינו מסירה כולי עלמא לא פליגי דקני דודאי נקנית במסירה ברשות הרבים: **רבנן סברי קפידא.** לא גמר להקנותו אלא במשיכה ולא במסירה שאם ירצה מוכר יוכל לחזור בו כל זמן שלא משכה זה לרשותו: **מראה מקום.** אי בעית אפילו למשכה מיד לרשותך לך משוך דהא במסירה אקניתיה לך: **צריך למיכתב.** שטר אחר: **קני לך כו'.** ולפרושי אתא דהלכתא כרבנן דפליגי עליה דרבי ואמרי עד שיכתוב וימסור וגם בא לפרש היאך יכתוב ליה ההוא שטרא: **אמריתה לשמעתא.** נתווכחתי בשמועה זו ורב אשי כרבי סבירא ליה דאותיות נקנות במסירה בלא שטר אחר: **הא לא כתב ליה הכי.** אלא מסר בלא שטר אחר לא קני כרבנן ואמאי וכי לצור על פי צלוחיתו קנאו זה הא סברא היא דמשום גביית חוב הכתוב בו קונין ליה והלכך במסירה לחוד מיקני כרבי: **ואמר לי אין לצור ולצור.** ואי משום אונאה יתר משתות ליהוי ביטול מקח ומחזיר לו דמיו וזה יחזיר לו שטר חובו:

הכי

במאי אוקימתא ברה"ר אימא סיפא. וא"ת דמשמע דאי מיירי בסימטא ניחא ואמאי כיון דידע מילתא דאביי ורבא תקשי ליה היכי מהניא מסירה בסימטא לפירוש ר"י וי"ל דאי מיירי בסימטא ניחא דפליגי רבי ורבנן אי מהניא מסירה בסימטא או לא ואביי ורבא כרבנן אבל אי מיירי ברשות הרבים לא הוו לא כרבי ולא כרבנן דאפילו רבי מודה דמשיכה קניא: **ואי** ברה"ר ממאן אוגיר. תימה לרשב"א ואי בסימטא נמי ממאן אגרה וי"ל דאפשר לאוקמה ברשות של שניהם: **ה"ק** [כו'] אי ברשות בעלים היא לא קני עד שישכור. מה שפירש בקונטרס דרשות בעלים היינו רשות מוכר אין נראה לרשב"א דהא משמע לא קנה במסירה עד שישכור את מקומה מכלל דלרבי קני במסירה וברשות מוכר פשיטא דלא קנה במסירה דדוקא בחצר שאינה של שניהם קאמרי אביי ורבא דקניא מסירה ונראה לרשב"א לפרש דרשות בעלים לאו רשות מוכר קאמר אלא כלומר אי רשות שיש לה בעלים היא כמו חצר שאינה של שניהם וכן לר"י: **ומר** סבר מראה מקום הוא לו. וא"ת אביי דחשיב לקמן בפרק גט פשוט (דף קסה:) רבן שמעון בן גמליאל (ורשב"א) כולהו סבירי להו מראה מקום הוא לו ואמאי לא חשיב רבי בהדייהו וי"ל דלא חשיב אלא השנויין במשנה ולרשב"א נראה משום דאיכא למידחי דפליגי במסירה אי קניא בסימטא או לא: **אמר** רב פפא האי מאן דמזבין שטרא כו'. אומר רשב"א דאין להביא ראיה דסבר רב פפא דאין אותיות נקנות במסירה דדלמא סבר רב פפא דצריך להביא ראיה ולהכי צריך לכתוב שיהיה לו לראיה ולא משום דאין נקנה במסירה ומיהו אי רב פפא אמר דצריך לכ"ע דלרבי נמי דאותיות נקנות במסירה צ"ל לו קני וכל שעבודא דאית ביה יש להביא ראיה שאין הלכה כרבי דתניא בפרק האיש מקדש (קדושין דף מז: ושם) התקדשי לי בשטר חוב ר"מ אומר מקודשת וחכמים אומרים אינה מקודשת ומפרש דפליגי בדרבי דר"מ אית ליה דרבי דאותיות נקנות במסירה ורבנן לית להו דרבי ואבע"א דכ"ע לית להו דרבי והכא בדרב פפא קא מיפלגי דאמר רב פפא האי מאן דזבין (ד) מידי לחבריה צריך למכתב ליה כו' ומדלא קאמר דכ"ע אית להו דרבי ש"מ דאין הלכה כרבי אבל אי לא אמר למילתיה אלא אליבא דחכמים דאמרי עד שיכתוב וימסור אבל לרבי דאמר במסירה לחודה קני כיון שמיקל בקנין קני נמי אע"ג דלא אמר ליה קני לך וכל שעבודיה אין ראיה משם דלא מצי למימר דכולי עלמא אית להו דרבי דתו לא הוה מצי למימר דקמיפלגי בדרב פפא ומיהו אכתי נראה לרשב"א שיש לדקדק מדקאמר בתר הכי דכולי עלמא אית להו דרב פפא והכא בדשמואל קא מיפלגי ואי הלכה כרבי הו"ל למימר דכ"ע לית להו דרב פפא דכיון דרב פפא לא איירי אלא לרבנן ואין הלכה כנותן אלא ודאי הלכה כרבנן דאין אותיות נקנות במסירה ומיהו גם זה נראה לרשב"א לדחות דאי הוה אמר דכ"ע לית להו דרב פפא הוה משמע דדברי רב פפא אינם אמת ודברי רב פפא הן אמת אליבא דרבנן: **קני** לך איהו וכל שעבודיה. בפ' מי שמת (לקמן דף קמז: ושם) משמע דמכירת שטר לא הוי אלא מדרבנן דקאמר התם אמר רבא אמר רב נחמן מתנת שכיב מרע אינה אלא מדרבנן ומי אמר רב נחמן הכי והאמר רב נחמן אע"ג דאמר שמואל המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול ואפילו יורש מוחל מודה שמואל שאם נתנו במתנת שכיב מרע שאין יכול למחול אי אמרת בשלמא דאורייתא היינו דאין יכול למחול אלא אי אמרת דרבנן אמאי אין יכול למחול אלמא מוכר שטר מדיכול למחול הוי מדרבנן והאי דאיצטריך בפרק הזהב (ב"מ דף נו:) למעט שטרות מאונאה היינו שמצא שטר לאחר יאוש ומוכרו לבעליו ביוקר או לווה וקנה בלא שטר ונותן לו דמים על מנת שיכתוב לו שטר ואם תאמר אמאי

לא

עין משפט נר מצוה

ז א ב ג מיי' פ"ד מהל' מכירה הל' ג ועיין בהשגות ובמ"מ סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קצח סעיף ט:

ח ד ה מיי' שם פ"ג הל' ג ועיין במ"מ טוש"ע שם סעיף ז:

ט ו מיי' שם פ"ו הל' י ועי' בהשגות ובמ"מ סמג שם טוש"ע ח"מ סי' סו סעיף א:

נושא
המקומות הנאותים
לקנינים
שונים

רבינו גרשום

לא קשיא. היכא אמר רבי דספינה נקנית במסירה ברה"ר קינה לה במסירה ולא במשיכה משום דרה"ר היא ולית להני רשותא כלל ברה"ר ואפשר להכי אם מסר לו קנה משום דהציא מחזקתו ומכרו. אבל במשיכה אינו קונה משום דכל משיכה דמשיך מרשותא דחבריה ומכניסה ברשותיה הוא והאי רה"ר לאו רשותא דתרווייהו הוא. והאי דקאמר ת"ק ספינה נקנית במשיכה היינו (טעמא). בסימטא. מקום שאינו רה"ר גמור אלא מקום הוא שיש בו רשות לשניהם לזה כמו לזה להכי קני ליה במשיכה ולא במסירה. משום דכיון דמשך ליה לספינה מרשות דהאי ומכניסה לרשות דהאי קני לה: במאי אוקימתא. להא דנקנית במסירה ברה"ר: והא אביי ורבא וכו' מסירה קונה ברה"ר. כדפרישית לעיל: ומשני לעולם מוקמי להדיא מלתא בתרייתא דרבי ברשות הרבים ודקא קשיא לך הא דסיפא הכי קתני לה: מאי עד שימשכנה. נמי דקתני לאו משום דמשיכה קונה ברה"ר. אלא עד שימשכנה מרה"ר לסימטא דהיינו רשותיה: אי הכי דמוקמת לה ברה"ר אימא סיפא או עד שישכור את מקומה הלוקח וכו'. הרי כבר תריץ לה עד שימשכנה מרה"ר לסימטא: ואם ברשותו של בעלים הוא. החפץ בביתו של מוכר הוא ברשות שאין יכול למושכו שם לא קנה הלוקח עד שישכור את מקומו שהחפץ מונח בו מן המוכר שעכשיו דומה כמו ברשותו של לוקח מונח: לימא אביי ורבא דאמרי. תרווייהו לעיל מסירה קונה ברה"ר וכו' דס"ל כרבי דכן הכי נמי אמר רבי לעיל ושבקי רבנן ועבדי כרבי: אמר רב אשי. לעולם אפי' כרבנן ס"ל. וכל היכא דאמר ליה המוכר ללוקח לך חזק וקני בהאי מקח כ"ע לא פליגי דאפי' רבנן מודו דבמסירה סגי אפי' ברה"ר: כי פליגי היכא דאמר ליה לך משוך וקני מר סבר קפידא. כלומר דאינו קונה עד שימשכנה מרה"ר לסימטא. ורבנן סברי הואיל דאמר ליה לך משוך וקני אע"ג דמסר לו [לא קני] דכל שעה היה המוכר מקפיד דלא מיקני עד דמשיך ליה הכי ולא מהני ביה מסירה: ומר סבר. רבי דאמר במסירה סגי האי דקאמר ליה לך משוך וקני מראה מקום הוא לו כי היכי דליקני בעיקר קנינה במשיכה. וה"ה דקני ליה נמי במסירה ברה"ר: צריך למיכתב ליה בשטרא אחריני קני לך איהו וכו'. וכי לצור על פי צלוחיתו הוא צריך לשטר זה המקבל שהיה קונה אותו בלא זכיית הממון שבו: אמר ליה אין. דודאי אי לא כתב ליה בשטר אחרינא קני ההוא שטרא וכל שעבוד דביה לא הוה שוה לו אותו השטר שקנה לבדו אלא לצור ע"פ צלוחיתו דאמרי' דלהכי מכרו לו ולא למיגבי ביה:

אמר

נושא
פסיקת
אמוראים
במכירת
שטר חוב

מסורת הש"ס

א) לקמן פד: ב) קדושין כג: ג) [לקמן קסה. קדושין מח:] ד) [קדושין מז:] ה) [כ"ק מט: כ"מ ז: יג.] ו) [צ"ל ור' שמעון ור' אלעזר]:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רב אשי (אי דאמר וכו' במאי עסקינן) תא"מ. ונ"ב ס"א אי דאמר ליה לך חזק וקני כ"ע לא פליגי כי פליגי דאמר: (ב) שם קני לך הוא וכל: (ג) רשב"ם ד"ה מאי עד וכו' ומאי עד שישכור: (ד) תוס' ד"ה אמר וכו' דזבין שטרא לחבריה: